

Elke leraar heeft het recht **nee te zeggen** tegen medische handelingen

Op 5 september 2017 kwam Maggie De Block met haar 'bekwame helpers-voorstel' op de proppen. Personeel in onderwijs zou hierdoor medische handelingen mogen uitvoeren op school. Het COV reageerde samen met de andere onderwijsvakbonden meteen zeer afwijzend. Juffen en meesters zijn toch geen verplegers!? Het COV drukte mee haar stempel op het protocolakkoord. Het uitgangspunt blijft dat een leerkracht nooit verplicht kan worden om medische handelingen te stellen bij leerlingen.

Hoewel medische handelingen niet behoren tot hun takenpakket, krijgen personeelsleden in onderwijs toch regelmatig de vraag om deze handelingen uit te voeren bij leerlingen. Eigenlijk mogen medische handelingen enkel uitgevoerd worden door personen met het vereiste medische diploma. Het toedienen van medicatie of sondevoeding of het meten van de bloedsuikerspiegel bij diabetici is dus voorbehouden aan artsen en verpleegkundigen, op voorschrift van een arts. Voor mantelzorgers bestaat hierop een uitzondering. Zij kunnen als niet-gezondheidszorgbeoefenaar onder bepaalde voorwaarden technische verpleegkundige handelingen kunnen stellen. Minister Maggie De Block wou met haar bekwame helpers-voorstel deze uitzondering verbreden naar het personeel in onderwijs. Het COV reageerde afwijzend. Juffen en meesters zijn geen verplegers. Je kan onderwijs

ook niet vergelijken met mantelzorg waar het gaat om één persoon die zorg verleent aan een andere persoon. Een leerkracht heeft een hele klas voor zich en zou zich in allerlei zorg moeten bekwamen.

Leerkracht als verlengstuk van de ouders

Ondertussen kwam een protocolakkoord tot stand tussen de federale overheid en de gemeenschappen en

gewesten over "de samenwerking tussen personen uit de omgeving van de patiënt en gezondheidszorgbeoefenaars" (1). Voor onderwijs is het idee dat leerkrachten op school, binnen een beschermd juridisch kader, de medische handelingen die ouders thuis doen, mogen verrichten. De leerkracht/bekwame helper wordt als verlengstuk beschouwd van de ouders tijdens de schooluren. Hiervoor zal in de wetgeving worden opgenomen dat een arts of verpleegkundige aan een niet-gezondheidszorgbeoefenaar uit de omgeving van de patiënt technische verpleegkundige handelingen kan delegeren binnen een vooraf vastgelegd kwaliteitskader. Dit kan tot gevolg hebben dat de bekwame helper een opleiding moet volgen.

Het COV en het protocolakkoord

Het COV heeft ervoor gezorgd dat het protocolakkoord uitdrukkelijk bepaalt dat het delegeren en uitvoeren van technische verpleegkundige handelingen nooit kan zonder de expliciete toestemming van de leerkracht/bekwame helper.

Belangrijk is ook dat de leerling/ouder/arts of verpleegkundige eerst de mogelijkheid moeten nagaan om beroep te doen op een bevoegde zorgverlener die de technische verpleegkundige handelingen op zich kan nemen. Zo dient eerst beroep gedaan te worden op het extern netwerk dat al voor de leerling vanuit zijn thuissituatie wordt ingeschakeld om medische

Personeelsleden in onderwijs kunnen nooit verplicht worden medische handelingen te stellen bij leerlingen. Vrijwilligheid blijft de basis.

handelingen in de school te stellen. Het Wit-Gele Kruis bijvoorbeeld of de mogelijkheden vanuit het persoonlijk assistentiebudget (PAB) [2]. Ook met familieleden en naasten van de leerling kunnen afspraken gemaakt worden voor het stellen van bepaalde medische handelingen in de school.

Knelpunten

Het protocolakkoord leidt tot gemengde gevoelens want een aantal problemen worden niet aangepakt. De centrale vraag blijft: hoe kan dit in een klas of groep met veel kinderen, veilig en professioneel gegarandeerd wor-

den? Zeker in het basisonderwijs waar leerkrachten voor een diverse groep staan van jonge kinderen in hun groei naar zelfstandigheid en waarbij ze dus moeilijk een inschatting kunnen maken van hun eigen zorgen. Wat als een leerkracht die medische handelingen verstrekt plots ziek wordt of om een andere reden afwezig is? Gaat de vervangende collega de continuïteit van deze specifieke zorg overnemen? En wat met het onderhouden van ervaring als zich maanden na de opleiding iets voordoet?

Nooit onder dwang

Aan het uitgangspunt dat personeelsleden in onderwijs nooit kunnen verplicht worden medische handelingen te stellen bij leerlingen wijzigt het protocolakkoord niets. Vrijwilligheid blijft dus de basis. Het COV raadt aan: laat je nooit dwingen tot medische handelingen ook al word je geregeld onder druk gezet. Een beschermend juridisch kader voor personeelsleden die vrijwillig medische handelingen stellen, is een stap in de goede richting. Tegelijkertijd mag niet uit het oog verloren worden dat deze handelingen niet behoren tot de kerntaak

van het personeel zodat het doorschuiven van alle zorgtaken van ouders naar de onderwijspersoneelsleden tot nadenken stemt.

Het blijft belangrijk dat elke school of scholengemeenschap beroep kan doen op gekwalificeerd personeel dat leerkrachten en andere personeelsleden kan adviseren of bijstaan. Zo zou het CLB een centrale rol kunnen spelen. Scholen die met verpleegkundige handelingen geconfronteerd worden, kunnen dan beroep doen op de expertise en de medisch geschoolde personeelsleden van het CLB. Binnen onderwijs ontbreekt het aan bevoegd personeel om verzorgende en verpleegkundige handelingen bij leerlingen uit te voeren. Enkel focussen op een beschermend juridisch kader zonder oog te hebben voor de noodzaak aan gekwalificeerd personeel zal blijvend leiden tot het zetten van druk op personeelsleden om hun taken te laten uitvoeren waarvoor zij niet opgeleid zijn. ■

1. Protocolakkoord van 19 december 2017 tussen de Federale Overheid en de overheden bedoeld in artikel 128, 130, 135 en 138 van de Grondwet inzake de samenwerking tussen personen uit de omgeving van de patient/client en gezondheidszorgbetroffenen buiten een zorgvoorziening. Dit protocolakkoord werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 12 februari 2018.
2. Een PAB is een budget dat het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap aan het kind geeft om zijn assistentie thuis, op school of op het werk te organiseren en te financieren.

Vervolg van p. 11

Begin en einde

Volledige VVP start steeds op 1 september. VVP voor de helft of voor 1/5 kan starten op 1 september, 1 januari of 1 april. Alle vormen van VVP eindigen op 31 augustus (behalve VVP55+). VVP kan ook ingaan na zorgkrediet of na specifieke LBO op voorwaarde dat hetzelfde volume wordt aangehouden. Het schoolbestuur kan afwijkingen op start- en einddatum toestaan.

Dienstonderbreking

VVP kan je niet stopzetten voor ziekteverlof, VVP wegens ziekte, afwezigheid wegens arbeidsongeval of ongeval op weg van en naar het werk, terbeschikkingstelling wegens ziekte, afwezigheid wegens bedreiging beroepsziekte en verlof wegens moederschapsbescherming. VVP kan je combineren met verlof tijdelijk andere opdracht, omstandigheidsverlof, verlof wegens overmacht, staking en nascholing. VVP schort op tijdens bevallingsverlof, verlof

voor adoptie of pleegvoogdij, onbezoldigd ouderschapsverlof, geboorteverlof, specifieke loopbaanonderbreking voor ouderschapsverlof, voor medische bijstand of voor palliatieve zorgen en zorgkrediet.

Inkomen

Je bent in dienstactiviteit. Je salaris wordt berekend in verhouding tot het volume dat je blijft werken. Bij volledige VVP krijg je geen salaris. Je salaris wordt tijdens de zomervakantie evenredig verminderd. Tijdens het verlof mag je geen vervangende winstgevende activiteit uitoefenen. Sommige politieke mandaten worden niet als een vervangende winstgevende activiteit beschouwd: gemeente- of provincieraadslid, lid van het bureau of van de raad voor maatschappelijk welzijn of lid van de districtsraad. Je kan opnieuw in actieve dienst treden, met andere woorden: gedurende een korte periode toch een aanstelling in het onderwijs opnemen. ■